

RAPORT

SKUTKI ROSYJSKIEGO EMBARGA NA POLSKIE PRODUKTY

ANALIZA SKUTKÓW, W ŚWIETLE DANYCH W ZAKRESIE POLSKIEGO EKSPORTU

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
www.zpp.net.pl

Warszawa, marzec 2015

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
1. Streszczenie	3
2. Eksport do Rosji w kontekście polskiego eksportu ogółem	4
2.1. Dynamika polskiego eksportu w latach 2012 – 2014, główne kierunki i struktura polskiego eksportu	4
2.2. Wielkość i struktura polskiego eksportu do Rosji	6
2.3. Wpływ embarga na polski eksport do Rosji, metody stosowane przez producentów celem ominięcia embarga	7
3. Rosja jako rynek zbytu – stan rosyjskiej gospodarki	9
3. Podsumowanie	11

1. STRESZCZENIE

Od momentu rozpoczęcia wojny na wschodzie Ukrainy, Unia Europejska nałożyła na Federację Rosyjską (będącą w oczywisty sposób inicjatorem, reżyserem, a więc i stroną konfliktu, mimo równie gorliwych, co niewiarygodnych zaprzeczeń wygłaszanych regularnie przez rosyjskich oficjeli) szereg sankcji o charakterze gospodarczym. Polska od samego początku była, ze względów najzupełniej oczywistych, jednym z gorętszych orędowników zaostrzania sankcji i wprowadzania kolejnych. Skutkiem twardej polityki wobec Kremla okazało się być rosyjskie embargo na niektóre z polskich produktów żywnościowych. Dramatyczny ton, w którym na temat rzekomo opłakanych rezultatów owego embarga wypowiada się część uczestników polskiego życia publicznego (choćby popierany przez Polskie Stronnictwo Ludowe kandydat na prezydenta Adam Jarubas, który powiedział: „Stwierdzenie, że polscy rolnicy i gospodarka tracą na wprowadzeniu przez Rosję embarga na dostawy polskich towarów jest stanem obiektywnym. Embargo jest m.in. skutkiem samotnego angażowania się Polski w kwestie wschodnie”¹), jest o tyle szkodliwy, że podłamuje jednogłośnie, z jaką większa część poważnych komentatorów odnosi się do sprawy ukraińskiej, sugerując że w obliczu konfliktu lepiej jest zachować bezpieczną neutralność. Ponadto twierdzenia o druzgocącym wpływie rosyjskiego embarga na stan polskiej gospodarki są u swych podstaw fałszywe (co znajduje swoje odzwierciedlenie w oficjalnych statystykach dot. polskiego eksportu) i jako takie powinny zostać ocenione jednoznacznie krytycznie.

W ramach niniejszego opracowania omówione zostanie znaczenie eksportu do Rosji w kontekście polskiego eksportu ogółem, ze szczególnym uwzględnieniem skutków embarga oraz przedstawiona będzie struktura polskiego eksportu do Rosji. Zaprezentowane zostaną również metody, za pomocą których polscy producenci skutecznie radzą sobie z rosyjskim embargiem.

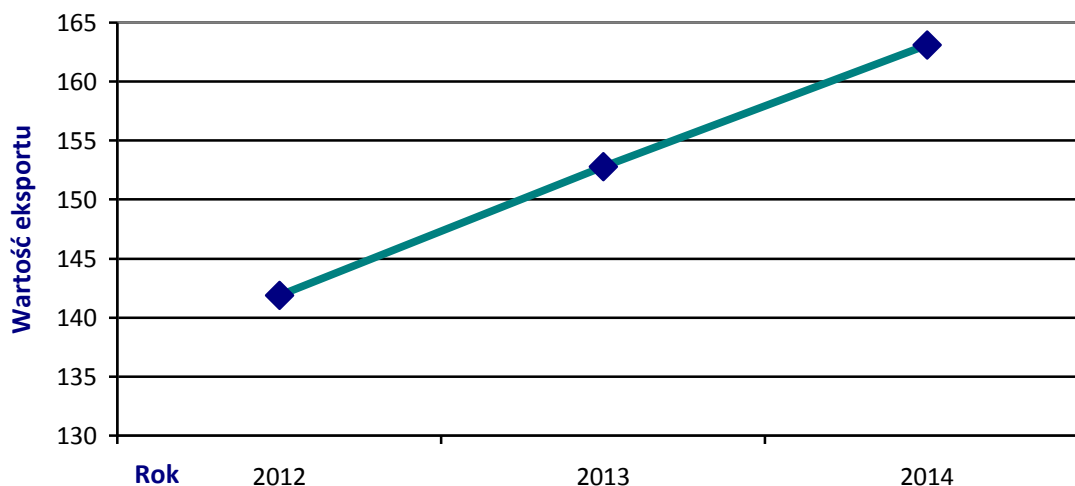
¹ Źródło: http://wyborcza.pl/1,75478,17508564,Jarubas_atakuje_swoj_rzad.html.

2. EKSPORT DO ROSJI W KONTEKŚCIE POLSKIEGO EKSPORTU OGÓŁEM

2.1. DYNAMIKA POLSKIEGO EKSPORTU W LATACH 2012 – 2014, GŁÓWNE KIERUNKI I STRUKTURA POLSKIEGO EKSPORTU

Wartość polskiego eksportu² w ciągu ostatnich lat regularnie rosła. O ile więc w 2007 roku wartość polskiego eksportu wynosiła 105,3 miliarda euro³, o tyle w 2012 roku było to już 141,9 miliarda euro⁴. Oznacza to wzrost wartości eksportu o 36 miliardów euro w ciągu pięciu lat, a więc średni nominalny roczny wzrost wartości eksportu w wysokości około 7 miliardów euro. Statystyki na przestrzeni lat 2012 – 2014 kształtowały się lepiej⁵. Wartość polskiego eksportu w 2013 roku osiągnęła pułap 152,8 miliardów euro, podczas gdy w roku 2014 była to już rekordowa kwota 163,1 miliarda euro. Wynika stąd, że w ciągu dwóch ostatnich lat wartość polskiego eksportu wzrosła nominalnie o ponad 20 miliardów euro, a więc średni roczny nominalny wzrost wartości eksportu kształtował się w granicach 10 miliardów euro. Procentowo, polski eksport wzrósł w 2014 roku o 5,2 proc. względem roku poprzedniego. Dynamikę wzrostu eksportu w latach 2012 – 2014 ilustruje poniższy wykres.

Tabela 1. Wartość polskiego eksportu w latach 2012- 2014 (w mld euro).

² Pojęcie „eksport” używane jest w dokumencie, w odniesieniu do eksportu towarów, a więc nie uwzględniający eksportu usług

³ Źródło: <http://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/BE7F17AE-EE68-4306-9B26-B948DFE300A4/48282/RoHZ080901.pdf>

⁴ Źródło: http://www.mg.gov.pl/files/upload/8437/Ocena_Hz_2012_20130327_w_ost.pdf

⁵ Źródło danych za rok 2013:

<http://www.mg.gov.pl/files/upload/8437/Ocenaproc.20HZproc.20zaproc.202013.pdf>

Źródło danych za rok 2014:

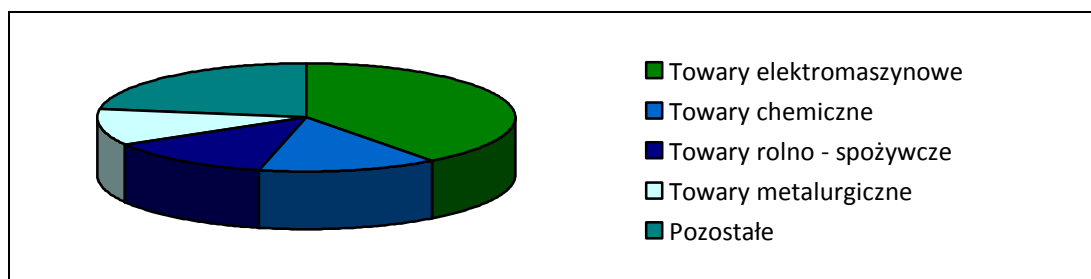
http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosc/5466/1/29/1/obroty_handlu_zagr_anicznego_ogolem_i_wedlug_krajow_w_okresie_i-xii_2014_r.pdf

2. EKSPORT DO ROSJI W KONTEKŚCIE POLSKIEGO EKSPORTU OGÓŁEM

W 2014 roku głównymi rynkami eksportowymi dla Polski były Niemcy (26,1 proc. polskiego eksportu), Wielka Brytania (6,4 proc.), Czechy (6,3 proc.), Francja (5,6 proc.), Włochy (4,5 proc.) i Rosja (4,3 proc.)⁶. Widać więc, że zdecydowanie największym partnerem handlowym dla Polski były Niemcy, gdzie wyeksportowaliśmy towary o niemal czterokrotnie większej wartości niż do następnej kolejno Wielkiej Brytanii, i o ponad sześciokrotnie większej wartości niż do Rosji. Interesujący jest również fakt, że do stosunkowo niewielkiego liczebnie państwa, jakim są Czechy (10,3 miliona mieszkańców⁷) wyeksportowaliśmy więcej towarów niż do niemal czternastokrotnie liczniejszej Rosji. Analogiczna sytuacja jest w przypadku Holandii, do której Polska eksportuje mniej więcej tyle samo towarów co do Rosji. Warto zauważyć, że rozkład procentowy polskiego eksportu do poszczególnych państw jest względnie stały i rosyjskie embargo nie wywołało w jego zakresie drastycznej zmiany⁸. Powyższe dane nominalnie prezentują się w sposób następujący⁹:

PAŃSTWO	WARTOŚĆ POLSKIEGO EKSPORTU W 2014 ROKU (W MLD EURO)
NIEMCY	42,6
WIELKA BRYTANIA	10,4
CZECHY	10,3
FRANCJA	9,2
WŁOCHY	7,4
ROSJA	7
HOLANDIA	6,8

W 2014 roku struktura polskiego eksportu wg najistotniejszych towarów wyglądała tak¹⁰ - **Wykres 2:**

W ujęciu procentowym: eksport towarów elektromaszynowych stanowił 39,7 proc. polskiego eksportu ogółem, towarów chemicznych 13,9 proc., towarów rolno – spożywczych 13,1 proc., w końcu towarów metalurgicznych 10,7 proc.

⁶ Źródło: http://www.mg.gov.pl/files/upload/23191/DSA_HZproc.20wproc.202014_20150306_ost.ppt

⁷ Źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Czechy;4169024.html>

⁸ Fakt ten zilustrowany jest na wykresach pod adresem: http://forsal.pl/galerie/689531,duze-zdjecie,1,handel_zagraniczny_oto_najwieksi_partnerzy_polski_w_importcie_i_eksportcie.html

⁹ Źródło:

http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosc/5466/1/29/1/obroty_handlu_zagranicznego_ogolem_i_wedlug_krajow_w_okresie_i-xii_2014_r.pdf

¹⁰ Źródło: http://www.mg.gov.pl/files/upload/23191/DSA_HZproc.20wproc.202014_20150306_ost.ppt

2. EKSPORT DO ROSJI W KONTEKŚCIE POLSKIEGO EKSPORTU OGÓŁEM

Dominującymi produktami w polskim eksporcie w roku 2014 były części i akcesoria do pojazdów silnikowych, meble, pojazdy, aparatura odbiorcza dla telewizji oraz aparatura do telefonii i telegrafii przewodowej.

2.2. WIELKOŚĆ I STRUKTURA POLSKIEGO EKSPORTU DO ROSJI

W latach 2012 – 2014 wielkość polskiego eksportu do Rosji ewoluowała w sposób następujący.

ROK	EKSPORT DO ROSJI (W MLD EURO)
2012	7,7
2013	8,1
2014	7

Jak widać, o ile w roku 2013 wartość polskiego eksportu do Rosji wzrosła o 0,4 miliarda euro względem roku poprzedniego, o tyle w 2014 spadła o 1,1 miliarda. Spadek ten jest oczywiście skorelowany z nałożeniem przez Rosję embarga na szereg polskich produktów żywnościowych. Mimo zaprezentowanego w tabeli spadku wartości polskiego eksportu do Rosji w 2014 roku o 1,1 miliarda euro, wartość polskiego eksportu ogółem, jak zostało to już nadmienione na początku raportu, wzrosła w tym czasie o 10,3 miliarda euro w stosunku do roku poprzedniego.

Ciekawa okazuje się być struktura polskiego eksportu do Rosji. Wynika z niej bowiem, że w 2013 roku ponad 50 proc. wartości eksportowanych tam przez Polskę towarów stanowiły maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy oraz towary przemysłowe¹¹.

KATEGORIA TOWARÓW	WARTOŚĆ EKSPORTU (MLD EURO)	UDZIAŁ PROC. KATEGORII TOWARÓW W EKSPORCIE DO ROSJI OGÓŁEM
MASZYNY, URZĄDZENIA I SPRZĘT TRANSPORTOWY	3,03	37,4 proc.
TOWARY PRZEMYSŁOWE SKLASYFIKOWANE GŁÓWNIEM WG SUROWCA	1,44	17,8 proc.
CHEMIKALIA I PRODUKTY POKREWNE	1,25	15,4 proc.
ŻYWNOŚĆ I ZWIERZĘTA ŻYWE	1,18	14,6 proc.
RÓŻNE WYROBY PRZEMYSŁOWE	1,07	13,2 proc.
PALIWA MINERALNE, SMARY I MATERIAŁY POCHODNE	0,08	1 proc.

¹¹ Źródło danych:

http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5515/9/8/1/rocznik_statystyczny_handlu_zagranicznego_2014.pdf ; wartości eksportu poszczególnych kategorii towarów w tabeli poniżej zostały zaokrąglone, stąd po zsumowaniu udziałów proc. wszystkich kategorii, wynik wynosi 100,1proc.

2. EKSPORT DO ROSJI W KONTEKŚCIE POLSKIEGO EKSPORTU OGÓŁEM

SUROWCE NIEJADALNE Z WYJĄTKIEM PALIW	0,06	0,7 proc.
---	------	-----------

Należy zauważyć, że wartość najistotniejszej w kontekście embarga kategorii eksportowanych towarów, tj. „żywność i zwierzęta żywe” ogółem, wzięwszy pod uwagę cały polski eksport, wynosi 16,99 miliarda euro. Do Rosji eksportujemy żywność i zwierzęta żywe o wartości 1,18 miliarda euro, a więc eksport produktów żywnościowych do Rosji stanowi ok. 7 proc. wartości eksportu tej kategorii towarów ogółem. Istotny przy tym jest fakt, że jak zaznaczono już powyżej, produkty rolno – spożywcze stanowią jedynie 13,1 proc. wartości towarów eksportowanych ogółem. Reasumując, nawet duże wahania w zakresie wielkości eksportu żywności do Rosji, o ile mogą być dokuczliwe dla poszczególnych producentów, o tyle w skali całości polskiego eksportu w kategorii „żywność i zwierzęta żywe”, a tym bardziej w skali całości polskiego eksportu ogółem, nie stanowią o drastycznych zmianach, czy zahamowaniach.

2.3. WPŁYW EMBARGA NA POLSKI EKSPORT DO ROSJI, METODY STOSOWANE PRZEZ PRODUCENTÓW CELEM OMINIĘCIA EMBARGA

Jak wynika z, przytaczanej już wcześniej na łamach tego opracowania, prezentacji przygotowanej przez Ministerstwo Gospodarki, mimo spadku wartości eksportu rolno – spożywczego do Rosji (znaczącego, bo o ok. 30 proc. względem ubiegłego roku), całkowity eksport rolno – spożywczy wzrósł o 4,5 proc. Podobnie rzecz się ma, jeśli ograniczyć przedmiot rozważań wyłącznie do eksportu rolno – spożywczego objętego embargiem, gdzie mimo oczywistego spadku eksportu do Rosji, ogółem wzrósł on o 2,3 proc. w porównaniu do roku 2013. Jak zaznaczono wcześniej – jeśli chodzi o wartość polskiego eksportu do Rosji, odnotowano w 2014 roku dosyć pokaźny spadek, jednak generalnie, wzięwszy pod uwagę całość polskiego eksportu, utrzymuje się tendencja wzrostowa. Wydaje się, że statystyki te potwierdzają tezę zawartą w poprzednim podrozdziale – wywołane embargiem spadki w zakresie eksportu części polskich produktów żywnościowych do Rosji, z uwagi na strukturę całościowego polskiego eksportu do Rosji, jak i na fakt, iż Federacja Rosyjska jest o wiele mniejszym importerem polskich produktów niż mogłoby się pozornie wydawać ze względu na liczebność tego państwa, nie wpływają w sposób drastyczny na polski eksport ogółem. Dzieje się tak przede wszystkim ze względu na elastyczność i zaradność, jakie przejawiają polscy producenci.

Jednym z najintensywniej omawianych w mediach produktów objętych rosyjskim embargiem są jabłka, a ściślej rzecz biorąc – jabłka w wersji świeżej, nieprzetworzonej. Powyższa uwaga staje się niezwykle istotna w świetle danych zaprezentowanych przez analityków Banku Gospodarki Żywnościowej¹². Okazuje się bowiem, że w okresie od lipca do października 2014 roku wolumen eksportu zagęszczonego soku jabłkowego z Polski zwiększył się 6,6-krotnie. Wydaje się, że duży wpływ na powyższą – zaskakującą, trzeba przyznać - tendencję ma fakt, iż w październiku i listopadzie 2014 roku, łącznie wyeksportowano do Rosji 10,1 tysiąca ton zagęszczonego soku jabłkowego, czyli o sto razy więcej, niż w tym samym okresie w roku 2013.

¹² Źródło: <http://www.portalspozywczy.pl/owoce-warzywa/wiadomosci/eksport-polskiego-zageszczzonego-soku-jablkowego-rosnie,110382.html>

2. EKSPORT DO ROSJI W KONTEKŚCIE POLSKIEGO EKSPORTU OGÓŁEM

Ponadto należy zauważyć, że w okresie, w którym eksport żywności do Rosji spadł (po sierpniu 2014 roku), nastąpił nagły wzrost eksportu żywności do Białorusi¹³. W przypadku jabłek, o ile 2013 roku Polska eksportowała ich na Białoruś 144,9 tys. ton, o tyle w okresie od stycznia do października roku 2014, było to już 208,6 tys. ton. Śledząc wykres prezentujący strukturę polskiego eksportu do Białorusi, można zauważyć, że podczas gdy od połowy 2011 roku udział produktów rolno – spożywczych w tymże eksporcie regularnie spadał, po sierpniu 2014 roku zaliczył dosyć gwałtowny wzrost. Prawdziwość tezy, wedle której Białoruś ochoczo przyjęła rolę cichego pośrednika w eksporcie polskiej żywności do Rosji, potwierdza fakt, że i ten kraj został w październiku 2014 roku objęty częściowym embargiem¹⁴.

Mimo niewątpliwiej atrakcyjności przedstawionych powyżej metod omijania rosyjskiego embarga najbardziej korzystną i najchętniej stosowaną przez polskich producentów możliwością jest ta najbardziej ambitna, czyli szukanie nowych rynków zbytu. Okazuje się, że embargo skłoniło eksporterów do eksplorowania chłonnych rynków afrykańskich i azjatyckich¹⁵. Dzięki temu, największy wzrost w roku 2014, jeśli chodzi o polski eksport do danego kraju, zaliczył eksport do Maroka – osiągnął pułap 89 milionów euro, czyli pięciokrotnie wyższy, niż w roku 2013. Z kolei polski eksport do Hong Kongu wzrósł w roku 2014 dwukrotnie, osiągając wartość 146 milionów euro, natomiast wartość eksportu towarów rolnych do Arabii Saudyjskiej wzrosła do poziomu 265 milionów euro, ze 149 milionów w roku poprzednim. Wydaje się więc, że można śmiało postawić następującą tezę – dzięki pomysłowości i elastyczności polskich producentów, którym w związku z rosyjskim embargiem skutecznie udało się znaleźć wiele nowych atrakcyjnych rynków zbytu, owe embargo nie wywołało większych negatywnych skutków w zakresie polskiej wymiany handlowej z innymi państwami.

Można się wręcz zastanowić czy to przypadkiem nie Federacji Rosyjskiej embargo zaszkodzi w największym stopniu. W 2014 roku PKB Rosji, liczone w miliardach dolarów, spadło do 2057 miliardów, w porównaniu do 2096 miliardów w roku 2013¹⁶. Na rok 2015 prognozowany jest dalszy spadek, nawet do 5 proc.¹⁷. Z oczywistych względów w 2014 roku spadła też wartość rosyjskiego importu. By uzupełnić niedobory rosyjskie ministerstwo przemysłu i handlu planuje wprowadzić program produkcji antyimportowej¹⁸. Pomysł spotkał się z negatywną reakcją rosyjskich przedsiębiorców. 60 proc. ankietowanych nie jest gotowych zrezygnować z importowanego wyposażenia. Współprzewodniczący organizacji przedsiębiorców „Diełowaja Rosija” Anton Daniłow – Danilian, stwierdził ponadto, że „rosyjskie towary praktycznie we wszystkich gałęziach przemysłu są gorsze od zagranicznych.

¹³ Źródło prezentowanych dalej danych:

http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5732/5/1/1/powiazania_gospodarki_polskiej_z_rosja_ukraina_i_bialorusia_wybrane_aspekty.pdf

¹⁴ Źródło: <http://www.rp.pl/artykul/1148926.html>

¹⁵ Źródło podanych dalej danych: <http://biznes.pl/kraj/polscy-rolnicy-przechytrzyli-rosje/9x9n7>

¹⁶ Źródło: <http://www.statista.com/statistics/263772/gross-domestic-product-gdp-in-russia/>

¹⁷ Źródło: https://moskwa.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/article/a,51275,Spadek_PKB_w_styczniu.html

¹⁸ Źródło podanych dalej danych i przytoczonego cytatu:

https://moskwa.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/article/a,51272,Import_rosyjski_ze_swiatek_w Roku_2014_zmniejszy_sie_o_92_.html

3. ROSJA JAKO RYNEK ZBYTU – STAN ROSYJSKIEJ GOSPODARKI

Wziąwszy pod uwagę wszystkie wymienione w poprzednim rozdziale dane, nie należy zapominać o ocenie na poziomie bardziej ogólnym, tj. na aktualnej ocenie atrakcyjności Rosji, jako rynku zbytu.

Na samym początku trzeba zaznaczyć, że podstawową wadą rosyjskiej gospodarki jest niestabilność, wynikająca w dużej mierze z ogromnej zależności jej kondycji od cen surowców, w tym szczególnie ropy naftowej. Wpływy z eksportu energii stanowią połowę rosyjskich dochodów budżetowych i ćwierć produktu krajowego brutto. 80 proc. tychże wpływów to dochody ze sprzedaży ropy naftowej¹⁹. Ostatni nagły spadek cen ropy (we wrześniu 2014 kosztowała jeszcze ponad sto dolarów za baryłkę, w styczniu 2015 już mniej, niż 50 dolarów za baryłkę)²⁰ znacząco odbił się na stanie rosyjskiej gospodarki (m.in. stanowi przyczynę ujemnych prognoz dynamiki PKB na rok 2015, wspomnianych pod koniec poprzedniego rozdziału). Ponadto, mimo utrzymujących się poniżej 60 dolarów za baryłkę cen ropy, w budżecie Federacji Rosyjskiej na rok 2015 przy szacowaniu wpływów budżetowych założono początkowo cenę ponad 100 dolarów za baryłkę, urealnijając prognozy dopiero w lutym. Opisana powyżej sytuacja nie jest pierwszym tego rodzaju przypadkiem w ciągu ostatnich lat. Podobny scenariusz miała miejsce w roku 2009 – wówczas gwałtowny spadek cen ropy również pociągnął za sobą równie zdecydowany spadek PKB (aż o 7,8 proc, mimo utrzymującej się przez kilka poprzednich lat tendencji wzrostowej)²¹.

Drugim czynnikiem, wpływającym na ocenę sytuacji gospodarczej w Rosji, jest stosunkowa ubogość społeczeństwa. Przyjąwszy za miarodajny wskaźnik PKB per capita, okazuje się, że Rosja – mimo tego, że stanowi jedną z większych rosyjskich gospodarek – wypada gorzej, niż większość naszych państw naszego regionu, nie wspominając nawet o rozwiniętych państwach zachodnich. W roku 2013 PKB per capita w Rosji wynosiło około 14,6 tysiąca dolarów²². Dla porównania, na Litwie było to 15,5 tysiąca, w Estonii 18,8, a w Czechach 19,8 tysięcy dolarów (gwoli ścisłości należy zaznaczyć, że w Polsce PKB per capita wyniosło w 2013 roku 13,6 tysiąca dolarów). Gdy doda się do tego wysoką stopę inflacji CPI (kilkukrotnie w ciągu ostatniej dekady przekraczającą 10 proc., a w 2015 roku wynoszącą w styczniu 15 proc., a w lutym aż 16,7 proc.)²³ oraz słabego rubla (w marcu 2013 roku, jeden dolar warty był 30 rubli, w marcu 2015 roku jeden dolar warty jest już 62 ruble)²⁴, należy postawić tezę, że Rosjanie są relatywnie ubogim społeczeństwem. Jest to widoczne tym bardziej, w świetle aktualnej, kryzysowej dla Rosji, sytuacji. Realne płace obniżyły się w

¹⁹ Źródło: <https://www.stratfor.com/analysis/when-oil-prices-drop-some-countries-lose>

²⁰ Źródło tych danych, jak i następnym dot. cen ropy:

<http://www.bankier.pl/inwestowanie/profile/quote.html?symbol=ROPA>

²¹ Źródło: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?page=1>

²² Źródło:

http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?order=wbapi_data_value_2013+wbapi_data_value+wbapi_data_value-last&sort=asc

²³ Źródło: <http://www.tradingeconomics.com/russia/inflation-cpi>

²⁴ Źródło: <http://www.x-rates.com/historical/?from=USD&amount=1.00&date=2013-03-15>

3. ROSJA JAKO RYNEK ZBYTU – STAN ROSYJSKIEJ GOSPODARKI

styczniu o 8 proc. względem roku poprzedniego²⁵. Znacząco pogorszyły się również wskaźniki koniunkturalne w zakresie handlu detalicznego i produkcji przemysłowej.

Reasumując powyższe rozważania, należy postawić następujący wniosek- Rosja, długofalowo, nie stanowi tak atrakcyjnego rynku zbytu, jak mogłoby się wydawać, spoglądając na rozmiary jej gospodarki. Zbyt duże uzależnienie sytuacji ekonomicznej od cen surowców, a przede wszystkim ropy naftowej, powoduje że staje się ona zupełnie nieprzewidywalna. Rosyjskie PKB w przeliczeniu na mieszkańca jest o wiele niższe, niż wśród większości pozostałych państw graniczących z Polską. Dodatkowo, słaba waluta i wysoka stopa inflacji, powodują że rosyjskie społeczeństwo jest stosunkowo biedne. Oznacza to tym samym, że siła nabywcza przeciętnego rosyjskiego konsumenta jest niewielka i wciąż spada. Znajduje to odzwierciedlenie w nastrojach społecznych – wskaźnik pewności konsumenckiej spadł o 18 proc. w porównaniu do ostatniego kwartału 2014 roku, natomiast odsetek ludzi uważających aktualne zmiany gospodarcze za negatywne, wzrósł do aż 50 proc., w porównaniu do 31 proc. w ostatnim kwartale 2014 roku. Ponadto w ubiegłym roku aż 38 proc. Rosjan uważało, że ich siła nabywcza spada – ich odsetek był większy, niż osób twierdzących, że mogą kupić więcej, niż w latach poprzednich.²⁶

²⁵ Źródło: <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/eca/russia/Russia-Monthly-Economic-Developments-March-2015.pdf>

²⁶ Źródło: <http://www.themoscowtimes.com/business/article/russian-retailers-brace-for-tough-year-after-december-panic-buying/514625.html>

3. PODSUMOWANIE

W świetle przytoczonych w opracowaniu danych, ciężko jest bronić tezy o rzekomo dramatycznych skutkach rosyjskiego embarga oraz o ogromnych rynkach zbytu, które tracimy na wschodzie. Okazuje się, że Polska wcale nie eksportuje do Rosji tak dużo jak mogłoby się wydawać, a polscy producenci wykazują się w obliczu embarga dużą pomysłowością i elastycznością, które pozwalają im zwiększać obroty handlowe, mimo przeszkód postawionych przez Kreml.

W dłuższej perspektywie czasowej może się wręcz okazać, że najbardziej stratnym na embargu podmiotem będzie sama Federacja Rosyjska. Warto o tym pamiętać w kontekście pojawiających się co i rusz wypowiedziach o ogromnych stratach polskiej gospodarki, wynikających z ograniczenia handlu z Rosją. Warto również pamiętać o tym, że to instytucjom Federacji Rosyjskiej zależy na tym, aby Polacy byli przekonani o jak największej szkodliwości embarga. Podczas gdy Ministerstwo Gospodarki szacuje straty z jego tytułu na około 500 milionów dolarów, szef Rosyjskiej Agencji Nadzoru Weterynaryjnego i Fitosanitarnego twierdzi, że sięgają one 800 miliardów dolarów²⁷. Podana kwota jest o tyle absurdalna, że stanowi raczej zsumowaną wartość polskiego eksportu ogółem za kilka lat. Szkoda jedynie, że część uczestników polskiego życia publicznego wydaje się prowadzić podobną, choć oczywiście ciut mniej wziętą z kosmosu, narrację.

²⁷ Źródło: <http://agrobiznes.money.pl/artukul/rosja-wylicza-ile-stracili-na-sankcjach,249,0,1733625.html>

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW
UL. KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 6, 00-325 WARSZAWA
TEL./FAX 22 826 08 31
MAIL: BIURO@ZZP.NET.PL, WWW.ZPP.NET.PL